

Kauniaisten kaupungin perusterveydenhuollon resurssiselvitys

10.3.2015

**Kauniaisten kaupunki
Grankulla stad**

Kauniaisten kaupungin perusterveydenhuollon resurssiselvitys

Valinnanvapaus terveydenhuollossa

Vuoden 2014 alussa tuli voimaan terveydenhuoltolain 48 §, jonka mukaan kuntalainen saa valita julkisen terveydenhuollon hoitopaikkansa koko maan alueelta kirjallisella ilmoituksella. Kuntalaisen tekemä valinta voi kohdistua vain yhteen terveysasemaan, josta kuntalainen valitsee samalla kaikki perusterveydenhuollon palvelut. Näitä palveluita ovat muun muassa avosairaanhoido, lasten- ja äitiysneuvola, muu terveysneuvonta, fysioterapia sekä suun terveydenhuolto. Terveysaseman tulee tarjota vaihtajalle palvelut samalla tavalla kuin vastuuväestöllensä.

Kauniaisten terveysasemalla tämä muutos on aiheuttanut painetta perusterveydenhuollon palveluiden järjestämisessä ja kuormittanut henkilökuntaa asiakasmäärien lisääntyessä. Erityisesti painetta on koettu vastaanoton, äitiys- ja lastenneuvolan sekä suun terveydenhuollon osalta. Tässä selvityksessä tarkastellaan asiakas- ja kävijämäärien kasvua Kauniaisten terveysasemalla yleisesti sekä palvelumuotokohtaisesti. Asiakas ja kävijämäärät perustuvat Kauniaisten potilastietojärjestelmistä kerättyihin tietoihin. Näiden tietojen lisäksi selvityksessä on käytetty henkilökunnan haastatteluja.

Väestönkasvu

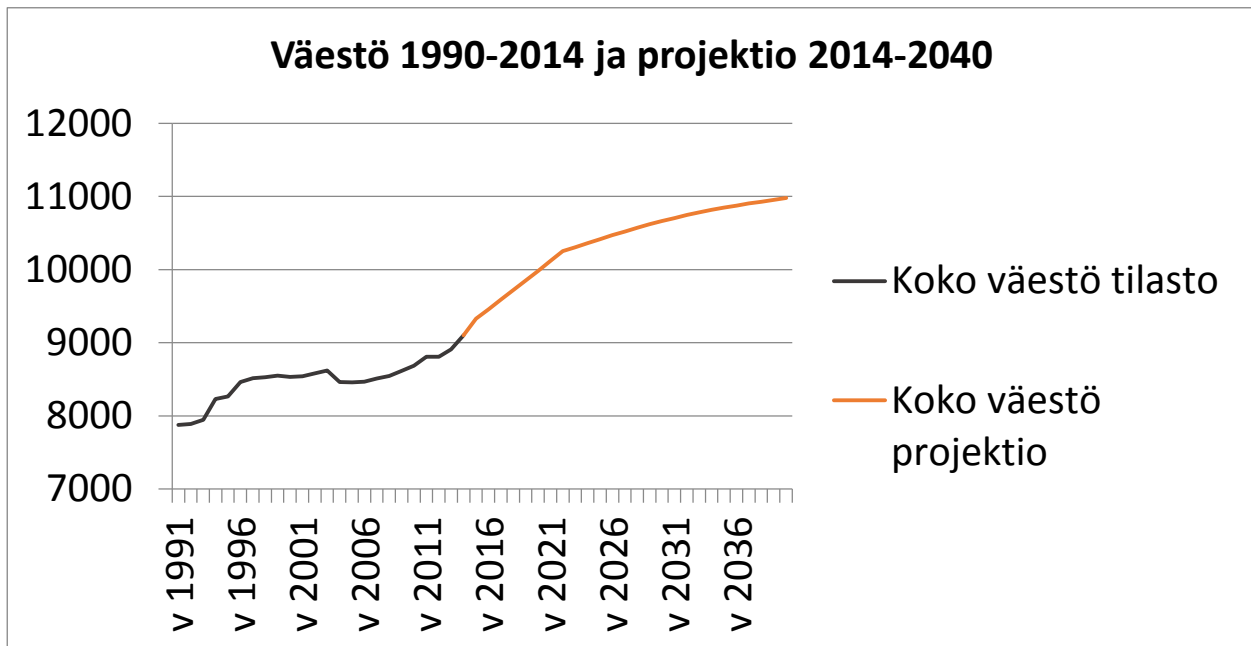
Myös väestöön liittyvät muutokset tulee huomioida resurssitarkastelussa. Vuoden 2014 Kauniaisten väkiluku nousi 9182 henkeen vuoden 2013 tilinpäätöksessä sen ollessa 9101. Väkiluku nousi siis 81 hengellä eli 0,89 %. Tarkemmat tiedot vuoden 2014 osalta on luettavissa alla olevasta taulukosta.

Taulukko 1. Kauniaisten väestö 31.12.2014

Ikä	Yhteensä	Miehet	Naiset
0-6	609	298	311
7-16	1320	698	622
17-64	5288	2590	2698
65-74	1094	508	586
75-84	640	265	375
85+	231	89	142
YHT.	9182	4448	4734

Kaupunkitutkimus TA oy:n laskeman väestöennusteen mukaan Kauniaisten väkiluku tulisi nousemaan aina vuoteen 2036 asti. Kuvio yksi kuvaa Kauniaisten väestöä vuosina 1990–2014 väestöennusteen kera.

Kuvio 1. Kauniaisten väestö ja projektio.

Lähde: Kaupunkitutkimus TA oy, Seppo Laakso ja Päivi Kilpeläinen

Terveydenhuollon resurssien tarkastelua

Henkilökunta

Seuraavissa taulukoissa on esitetty Kauniaisten kaupungin terveydenhuollon ja suun terveydenhuollon henkilökunta sekä toimialojen vakanssit.

Taulukko 2. Terveydenhuollon ja suun terveydenhuollon henkilöstö

Palvelumuoto	Lukumäärä
VASTAANOTTO	
Johtava lääkäri	1
Lääkäri	5
Osastonhoitaja	1
Sairaanhoitaja	5
Lähihoitaja	1
Perushoitaja	1
Terveydenhoitaja	1, osa-aik.20t/vko
EHKÄISY- JA ÄITIYSNEUVOLA	
Terveydenhoitaja	1
LASTENNEUVOLA	
Terveydenhoitaja	2
Perheohjaaja	1

OPISKELU- JA KOULUTERVEYDENHOITO	
Terveystenhoitaja	4
FYSIOTERAPIA	
Vastaava fysioterapeutti	1
Fysioterapeutti	5
PUHETERAPIA	
Puheterapeutti	1
MIELENTERVEYSPALVELUT	
Psykologi	2
Sairaanhoitaja	1
HALLINTO	
Toimistonhoitaja	2
SUUN TERVEYDENHUOLTO	
Vastaava hammaslääkäri	1
Hammaslääkäri	3
Osastonhoitaja	1
Hammashoitaja	5
Suuhygienisti	1
Välinehuoltaja*	1

Lähde: HIJAT henkilöstöhallinnon tietojärjestelmä

* koko terveyskeskuksen ja HUSLABin välinehuolto

Taulukko 3. Terveystenhoollon ja suun terveydenhuollon vakanssit

TERVEYDENHUOLTO		SUUN TERVEYDENHUOLTO	
johtava lääkäri	1,0	vastaava hammaslääkäri	1,0
terveyskeskuslääkäri	5,0	tk-hammaslääkäri	3,0
toimistonhoitaja	2,0	osastonhoitaja	1,0
psykologi	1,0	hammashoitaja	5,0
psykiatrinen sairaanhoitaja	1,0	suuhygienisti	1,0
puheterapeutti	1,0	välinehuoltaja	1,0
terveydenhoitaja	8,0	yht.	12,0
osastonhoitaja	1,0		
perheohjaaja	1,0		
sairaanhoitaja	4,5		
terv.kesk.avustaja	1,0		
lähihoitaja	0,0		
vast.fysioterapeutti	1,0		
fysioterapeutti	5,0		
yht.	32,5		

Lähde: HIJAT henkilöstöhallinnon tietojärjestelmä

Asiakas- ja kävijämäärien kehitys

Alla olevissa taulukoissa on kuvattu terveydenhuollon ja suun terveydenhuollon asiakas- ja kävijämäärät vuosina 2012–2014 palvelumuodon perusteella eroteltuna. Vuoden 2014 osalta on myös eritelty omaan sarakkeeseen kauniaislaiset asiakkaat sekä Kauniaisiin hoitovastuunsa siirtäneet asiakkaat.

Kauniaisissa terveydenhuollon ja suun terveydenhuollon potilastiedot kirjataan erillisiin potilastietojärjestelmiin, minkä vuoksi näiden tulosalueiden asiakasmääriä ei voida suoraan yhdistää. Näin terveydenhuollon ja suun terveydenhuollon tietoja tulee tarkastella erillisinä kokonaisuuksina. Terveydenhuollon tilastot saadaan Mediatri-potilastietojärjestelmästä ja suun terveydenhuollon tilastot Effica-potilastietojärjestelmä.

Edellisestä vuodesta Kauniaisten terveydenhuollon asiakasmäärät ovat nousseet 525 hengellä, joista 378 on hoitopaikan vaihtajia muista kunnista. Käyntimäärät ovat nousseet alle tuhannella käynnillä. Kaikista asiakkaista noin 5 % on hoitopaikan vaihtajia ja käynneistä 4,6 % on kirjattu hoitopaikan vaihtajille. Suun terveydenhuollon asiakasmäärät ovat nousseet 294 hengellä, joista 176 on hoitopaikan vaihtajia muista kunnista. Käyntien määrä on lisääntynyt 1 205 käyntiä eli 11,5 % kaikista suun terveydenhuollon asiakkaista. Käynnejä lähikuntalaisille (sisältää hoitopaikan vaihtajat sekä maksusitoumus- ja päivystyspotilaat) kertyi 506 eli 4,2 % kaikista käynneistä.

Taulukko 4. Kauniaisten terveysaseman asiakkaat 2012–2014

ASIAKKAAT					
Palvelumuoto	2012	2013	2014	2014 Vain kauniaislaiset asiakkaat	2014 Hoitovastuun siirtyminen Kauniaisiin
TERVEYDENHUOLTO	6742	6726	7344	6966	378
VASTAANOTTO					
T11 Avosairaanhoido	4404	4462	4622	4369	253
T11.1 Diabetes	109	138	120	111	9
T29 Muu terveydenhuolto	1281	1406	1496	1424	72
T29.1 Kutsuntatarkastukset/MUU	36	3	13	13	0
T24 Muut neuvolapalvelut (vanhus- ym. neuvolat)	176	139	97	93	4
T24.1 Seniorineuvola	180	120	102	98	4
NEUVOLA					
T21 Äitiysneuvola	187	204	225	191	34
T22 Lastenneuvola	689	678	786	715	71
T23 Perhesuunn./ehkäisyneuvola	52	44	49	47	2
AVOFYSIOTERAPIA JA APUVÄLINEPALVELUT					
T51 Fysioterapia	506	563	630	603	27
T52 Apuvälinepalvelu	201	125	156	154	2
KOULU- JA OPISKELUTERVEYDENHUOLTO					
T26 Kouluterveydenhuolto	1964	1896	2177	2129	48
T27 Opiskeluterveydenhuolto	59	62	92	92	0
T27.1 Kutsuntatarkastukset/OPISKELU	86	99	85	84	1
MUUT PALVELUT					
T41 Kotisairaanhoido	35	30	41	41	0
T25 Kasvatus- ja perheneuvola	0	2	1	1	0
T53 Puheterapia	80	88	85	82	3
T59 Muu kuntoutus ja erityisterapia	93	105	116	112	4
T71 Mielenterveystyö	22	38	83	80	3
T73 Päihdetyö	14	33	23	22	1
T90 Muu palvelutoiminta	28	44	9	8	1
X51 Fysioterapia (vuodeosastot)	152	145	143	143	0
Tunteaton	184	83	80	79	1
YHTEENSÄ	6742	6726	7344	6966	378
SUUN TERVEYDENHUOLTO	-	3822	4116	3940	176

Lähde: Mediatri-potilastietojärjestelmä ja Efficca-potilastietojärjestelmä

Taulukko 5. Kauniaisten terveysaseman asiakaskäynnit 2012–2014.

KÄYNNIT					
Palvelumuoto	2012	2013	2014	2014 kauniaislaiset	Hoitovastuun siirtyminen Kauniaisiin 2014
TERVEYDENHUOLTO					
VASTAANOTTO					
T11 Avosairaanhoido	14645	14560	14724	14000	724
T11.1 Diabetes	173	214	166	153	13
T29 Muut terveydenhuolto	1578	1790	1836	1758	78
T29.1 Kutsuntatarkastukset/MUU	36	3	13	13	
T24 Muut neuvolapalvelut (vanhus- ym. neuvolat)	461	321	298	292	6
T24.1 Seniorineuvola	189	126	105	101	4
NEUVOLA					
T21 Äitiysneuvola	1173	1208	1402	1130	272
T22 Lastenneuvola	2229	2187	2402	2206	196
T23 Perhesuunn./ehkäisyneuvola	70	52	60	58	2
AVOFYSIOTERAPIA JA APUVÄLINEPALVELUT					
T51 Fysioterapia	2870	3050	2827	2738	89
T52 Apuvälinepalvelu	270	152	200	198	2
KOULU- JA OPISKELUTERVEYDENHUOLTO					
T26 Kouluterveydenhuolto	5108	4761	5625	5494	131
T27 Opiskeluterveydenhuolto	96	83	197	197	
T27.1 Kutsuntatarkastukset/OPISKELU	90	102	86	85	1
MUUT PALVELUT					
T41 Kotisairaanhoido	40	38	47	47	
T25 Kasvatus- ja perheneuvola	0	2	1	1	
T53 Puheterapia	518	526	582	576	6
T59 Muu kuntoutus ja erityisterapia	409	482	438	424	14
T71 Mielenterveystyö	54	123	271	263	8
T73 Päihdetyö	50	127	136	135	1
T90 Muu palvelutoiminta	30	46	9	8	1
X51 Fysioterapia (vuodeosastot)	1985	2270	1747	1747	0
Tuntematon	230	90	89	88	1
YHTEENSÄ	32074	32313	33261	31712	1549
SUUN TERVEYDENHUOLTO	-	10615	11820	11261	506*
* terveysaseman vaihtajien lisäksi maksusitoumuspotilaat ja päivystyspotilaat					

Lähde: Mediatri-potilastietojärjestelmä ja Efficapotilastietojärjestelmä

Mediatriin perustuvien tietojen mukaan lääkärikäyntien määrät eivät ole kasvaneet vuodesta 2013. Tämä johtunee kuitenkin osittain hoitokäytäntöjen muutoksista. Lääkärin vastaanoton sijaan asiakkaita ohjataan sairaanhoitajille tai fysioterapian palveluihin. Alla olevissa taulukoissa on esitetty avohoidon lääkärikäyntien asiakkaat ja käynnit.

Taulukko 6. Avohoidon lääkärikäyntien asiakkaat 2014.

Palvelumuoto	Kauniaislaiset			Hoitopaikan vaihtajat		
	Johtava lääkäri	Erikoislääkäri *	TK-lääkäri	Ylilääkäri	Erikoislääkäri *	TK-lääkäri
Avosairaanhoito	332	2141	2487	17	105	165
Äitiysneuvola		81	61		17	2
Lastenneuvola	4	144	163		13	12
Perhesuunn./ehkäisyneuvola		16	18		2	
Kouluterveydenhuolto		599	23		12	
Opiskeluterveydenhuolto		25	17			
Kotisairaanhoito		41				
YHT.	336	2852	2688	17	140	175
Yhteensä (kaikki lääkärit ja palvelumuodot)	4634					

Lähde: Mediatriri-potilastietojärjestelmä

* yleislääketieteen erikoislääkäri, geriatri, ostopalveluna reumalääkäri ja äitiysneuvolan gynekologi

Taulukko 7. Avohoidon lääkärikäynnit 2013–2014.

Palvelumuoto	2013	2014	2014 Kauniaislaiset	2014 Hoitopaikan vaihtajat	2014 Hoitopaikan vaihtajat -%
Avosairaanhoito	8881	8570	8139	431	5,0
Äitiysneuvola	230	246	205	41	16,7
Lastenneuvola	453	415	389	26	6,3
Perhesuunn./ehkäisyneuvola	27	39	37	2	5,1
Kouluterveydenhuolto	602	669	656	13	1,9
Opiskeluterveydenhuolto	20	49	49	0	0
Kotisairaanhoito	38	47	47	0	0
YHT.	10251	10035	9522	513	5,1

Lähde: Mediatriri-potilastietojärjestelmä

Terveyskeskuksen vastaanotolla työskentelee viisi lääkäriä, osastonhoitaja, viisi sairaanhoitajaa, yksi lähi- ja yksi perushoitaja sekä osa-aikainen terveydenhoitaja.

Sairaanhoitajista yksi toimii sydänhoitajana, kaksi diabeteshoitajana ja yksi astma- ja diabeteshoitajana. Hoitajien tehtäviin kuuluu hoitotyön lisäksi muun muassa päivystystä, ajanvarauksien vastaanottamista ja hallinnoimista sekä puhelimen takaisinsoittopalvelun hallinnoimista. Päivässä takaisinsoittojärjestelmään voi saapua jopa 100 puhelua, mikä kuormittaa henkilökuntaa. Vastaanoton hoitajien vastuualueena on lisäksi haavanhoito, hoitotarvikkeet ja korvaushoito. Hoitajat toimivat ensiapu- ja lääkevastaavina sekä yksi hoitajista Mediatri-potilastietojärjestelmän pääkäyttäjänä.

Myös lääkäreiden vastuualueet jakautuvat viiden lääkärin kesken. Kaksi lääkäriä on koululääkäreinä ja yksi lääkäri neuvolalääkärinä. Neuvolalääkäri vastaa myös lastentaudeista ja toimii lasten kuntoutus LAKU-työryhmässä. Opiskelijaterveydenhuolto on yhden lääkärin ja kouluterveydenhoitajan vastuulla. Yksi lääkäreistä on geriatri ja hän on koti- ja laitoshoidon vastuulääkäri. Infektio- ja tartuntatautilääkäri toimii yhteistyössä vastaanoton terveydenhoitajan kanssa. Tämän lisäksi yksi lääkäri vastaa matkailijarokotuksista ja toinen terveystarkastuksista.

Vastaanoton terveydenhoitaja työskentelee osa-aikaisesti 20 tuntia viikossa, kolmena päivänä viikossa. Työnkuva on erittäin monipuolinen ja vastuualueeseen kuuluvat muun muassa rokotukset ja infektiot, työttömien terveystarkastukset, verenpaine ja kolesteroliohjaukset. Lisäksi terveydenhoitaja antaa tukea laihduttamiseen ja antaa ruokavalioneuvontaa sitä tarvitseville. Terveydenhoitaja vastaa yksilötasoisesta tupakasta vieroitusohjauksesta.

Vuonna 2014 terveydenhoitajalla oli 63 terveystarkastus- tai terveyden ylläpitämiseen liittyvää käyntiä sekä 20 puhelua ja 33 muuta asiakasmerkintää siihen liittyen. Rokotuskäyntejä oli 1114 (sisältäen influenssarokotukset), ja kuulotutkimuksia (tai muuta sairaudenhoitoa) 129.

Kunnalla on vastuu väestönsä terveyden edistämisestä ja sairauksien ehkäisystä.¹ Vastaanoton terveydenhoitajalla on suuri rooli tässä työssä ja hän kokeekin, että aikaa pitäisi varata lisää tähän työhön. Muun muassa tartuntalain² mukainen neuvonta ja rokotukset vievät paljon terveydenhoitajan aikaa. Hän toimii tartuntatautilääkärin tukena ja vastaa myös matkailuun liittyvästä neuvonnasta ja rokotuksista sekä influenssa-rokotuksista.³ Samoin lakisääteiset työttömien terveystarkastukset vievät paljon terveydenhoitajan aikaa.⁴

Kokonaisuudessaan vuonna 2014 terveyskeskuksen vastaanotolla oli asiakkaina 5136 henkilöä. Näistä henkilöistä 252 oli hoitopaikkansa Kauniaisiin vaihtaneita eli noin 5 % kaikista vastaanoton asiakkaista. Vuonna 2013 asiakkaita oli 4891, joten asiakkaiden kokonaismäärän nousu on ollut maltillista. Seuraavassa taulukossa on kuvattu vastaanoton asiakkaita ikäryhmittäin.

¹ Terveydenhuoltolaki 1326/2010 <http://www.finlex.fi/fi/laki/smur/2010/20101326>,

Kuntalaki 365/1995 <http://www.finlex.fi/fi/laki/smur/1995/19950365>

² Tartuntatautilaki <http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1986/19860583>

³ STM:n kuntainfo <http://www.stm.fi/tiedotteet/kuntainfot/kuntainfo/-/view/1380226>,

Sosiaali- ja terveysministeriön asetus rokotuksista ja tartuntatautien raskaudenaikaisesta seulonnasta <http://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2014/20140709>,

⁴ STM:n kirje: http://www.stm.fi/c/document_library/get_file?folderId=122757&name=DLFE-27307.pdf

Taulukko 8. Vastaanoton asiakkaat 2014 ikäryhmittäin.

ASIAKKAAT			
Ikäryhmä	Kaikki	Hoitopaikan vaihtaneita	Hoitopaikan vaihtaneita %
0-6	381	19	5,0
7-18	801	28	3,5
19-64	2201	105	4,8
65-79	1332	89	6,7
80+	421	11	2,6
Yhteensä	5136	252	4,9

Ikäryhmittäin tarkasteltuna eniten vastaanottokäyntejä kertyy ikääntyvälle väestölle (pääalle 65-vuotiaille). 65–79 vuotiaat terveyskeskuksen asiakkaat käyvät vastaanotolla keskimäärin noin 4 kertaa ja pääalle 80-vuotiaat noin 5 kertaa. Keskimäärin terveyskeskuksen asiakkaalla on käyntejä vastaanotolla noin 3. Keskimääräiset käyntimäärät asiakasta kohden eivät ole juurikaan muuttuneet vuodesta 2013 vuoteen 2014.

Taulukko 9. Vastaanoton käynnit/asiakas ikäryhmittäin vuosina 2013–2014

KÄYNNIT/ASIAKAS		
Ikäryhmä	2013	2014
0-6	2,7	3,0
7-18	2,4	2,4
19-64	2,8	2,8
65-79	4,2	3,9
80+	5,7	5,1
Yhteensä	3,3	3,2

Lähde: Mediatri-potilastietojärjestelmä

Asiakkaiden ja käyntien lisäksi on tärkeää seurata myös puheluitten, hoidontarpeen arviointien sekä muiden toimenpiteiden lisääntymistä. Taulukossa 7. on tarkemmin eroteltuna vastaanoton käynnit, puhelut, hoidontarpeen arvioinnit sekä muut yhteydenotot lääkäreillä ja hoitajilla erikseen. Varsinkin hoitajien suorittamien hoidontarpeen arviointien määrä näyttäisi kasvaneen huomattavasti vuodesta 2012, mikä voi kertoa myös lisääntyneistä asiakasmääristä. Tosin vuonna 2012 arvioita on kirjattu ylös yhteensä vain 514, mikä viittaa tilastoinnin muutokseen. Kuitenkin vuonna 2013 hoitajan suorittamia arviointia on kirjattu ylös 1221 kun vuonna 2014 niitä on kirjattu jo 2082.

Taulukko 10. Vastaanoton käynnit, puhelut, hoidontarpeen arvioinnit, muut 2012–2014.

	2012	2013	2014	2014	2014
KÄYNNIT KAIKKI			Yhteensä	Kauniaislaiset	Hoitopaikan vaihtajat
Käynnit	16888	16611	16805	15998	807
Puhelut	8388	8234	7696	7364	332
Hoidontarpeen arvioinnit	566	1260	2114	2029	85
Muut	7100	6977	6999	6716	283
Käynnit hoitajat					
Käynnit	8154	7539	8172	7797	375
Puhelut	2564	2679	2649	2548	101
Hoidontarpeen arvioinnit	514	1221	2082	1998	84
Muut	777	477	395	382	13
Käynnit lääkärit					
Käynnit	8734	9072	8633	8201	432
Puhelut	5824	5555	5047	4816	231
Hoidontarpeen arvioinnit	52	39	32	31	1
Muut	6323	6500	6604	6334	270

Lähde: Mediatri-potilastietojärjestelmä

Käynnit kokonaisuudessa ovat kasvaneet vuosina vuodesta 2013, mutta vain maltillisesti. Kun summissa huomioidaan hoitopaikan vaihtajien osuudet, kauniaislaitosten asiakkaiden osuudet ovat laskeneet. Tämän vuoksi olisi erittäin tärkeää tarkastella tilannetta myös sen mukaan, kuinka monta kertaa hoidontarpeen arvioinnin yhteydessä asiakkaalle ei ole voitu antaa aikaa, vaan asiakas on siirretty takaisin ns. ajanvarausjonoon ja aika on annettu vasta myöhemmin. Tätä tilastointia ei ole kuitenkaan tehty perusteellisesti hoitohenkilökunnan osalta, joten seuraavan taulukon lukuja voi käyttää vain suuntaa antavina arvioina. Tällaisia tilanteita alettiin merkitä säännöllisesti ylös vasta vuoden 2014 elokuun ja syyskuun aikana, jolloin alla olevassa taulukossa olevat summat kerääntyivät yhden viikon aikana. Taulukossa on esitetty kirjatut hoidon tarpeen arvioinnit, joissa ei voitu antaa asiakkaalle aikaa.

Taulukko 11. Hoidontarpeen arvioinnit, joista ei ole voitu antaa vastaanottoaikaa 2014.

	Palvelumuoto	2014 Yhteensä	Tammikuu	Helmikuu	Maaliskuu	Huhtikuu	Toukokuu	Kesäkuu	Heinäkuu	Elokuu	Syyskuu	Lokakuu	Marraskuu	Joulukuu
KAIKKI YHTEENSÄ	Vastaanotto	131	3	1	1	1	3	3	1	53	53	5	6	1
KAUNIAISLAISET	Avosairaanhoito	120	3	1	1	1	3	2	1	50	48	4	5	1
	Muu terveydenhuolto	4	0	0	0	0	0	0	0	2	1	1	0	0
	Vastaanotto yht.	124	3	1	1	1	3	2	1	52	49	5	5	1
HOITOVASTUUN SIIRTYMINEN	Avosairaanhoito	7	0	0	0	0	0	1	0	1	4	0	1	0

Lähde: Mediatri-potilastietojärjestelmä

Seuraavassa taulukossa on tilastoitu jonotusajat kiireettömään hoitoon lääkärille, sairaanhoitajalle ja terveydenhoitajalle. Lääkäreille jonotusajat vaihtelevat kahdesta viikosta kahdeksaan viikkoon kun taas hoitajalle pääsee 1–3 viikossa. Myös hoitohenkilökunnan haastatteluissa ilmeni lääkäriaikojen vähyys suhteessa kiireettömän hoidon tarpeeseen.

Taulukko 12. Jonotusajat (vko) kiireettömään hoitoon 2014.

	2014												
	Tammi	Helmi	Maalis	Huhti	Touko	Kesä	Heinä	Elo	Syys	Loka	Marras	Joulu	
Terveysaseman vastaanotto													
Lääkärin vastaanotto		4	5	5	3	3			8	3	4	2	3,5
Sairanhoitajan vastaanotto		1	2	2	0,5	1			2	0	1	1	1
Terveydehoitajan vastaanotto (ke-to-pe)		2	1	2	3	5			2	2,5	5,5	3	3,5

Lähde: Vastaanoton osastonhoitajan kirjaukset.

Uudet asiakkaat ovat aiheuttaneet ruuhkan tunnetta varsinkin äitiys- ja lastenneuvolan henkilöstössä. Hoitopaikkansa Kauniaisiin vaihtaneita onkin suhteessa enemmän juuri neuvoloissa. Esimerkiksi lastenneuvolan asiakkaiksi kirjautui 71 hoitopaikan vaihtajaa. Hoitopaikan vaihtajia oli siis 9 % kaikista lastenneuvolan asiakkaista. Äitiysneuvolassa asiakkaiden tilastoinnissa on ollut ongelmia, joten tarkkaa lukumäärää hoitopaikan vaihtajista ei ole valitettavasti saatavissa. Vuonna 2014 äitiysneuvolan vastuulla oli 86 synnyttäjää, kun kahtena edellisenä vuotena synnyttäjiä oli alle 70. Näistä 86 synnyttäjistä noin 1/3 oli hoitopaikan vaihtajia (luku perustuu terveydenhoitajalta saatuun lukuun). Vuonna 2015 kahden ensimmäisen kuukauden aikana sisäänkirjoitettuja oli yhteensä jo 18. Myös äitiysneuvolassa lakimuutos on aiheuttanut huomattavan kuormituksen, mikä tulee siirtymään myöhemmin myös lastenneuvolalle.

Kansallisten suositusten mukaan kokopäivätoimisella terveydenhoitajalla on vastuullaan enintään 76 raskaana olevaa naista tai perhettä, kun terveydenhoitajalla on sijainen.⁵ Kauniaisten äitiysneuvolan terveydenhoitajalla oli vuonna 2014 vastuullaan 86 synnyttäjää, mikä ylittää kansalliset suositukset. Lastenneuvolan terveydenhoitajalla laskennallisen mitoituksen lähtökohta on enintään 340 lasta/kokopäivätoiminen terveydenhoitaja⁶. Kauniaisissa lastenneuvolatyöhön kohdentuu 1,8 terveydenhoitajan työpanos eli yhteensä hoitajilla saisi olla vastuullaan 612 lasta. Asiakkaita oli vuonna 2014 kuitenkin 786, jolloin myös lastenneuvolan osalta laskennalliset suositusraajat ylittyivät vuonna 2014. Terveydenhoitajat ovat joutuneet jatkuvasti tekemään lisä- ja ylitöitä, joita kertyi vuonna 2014 yhteensä 380 tuntia.

Hoitopaikan vaihtajien lisäksi kuormitusta työntekijöille aiheuttaa äitiys- ja lastenneuvolan uudet ja monipuolistuneet työtehtävät. Terveydenhoitajien työnkuva on erittäin monipuolinen ja he joutuvat hoitotyön lisäksi suorittamaan erilaisia hallinnollisia tehtäviä kuten hoitotarvikkeiden ja lääkkeiden tilauksia sekä laskutusta. Tämän lisäksi terveydenhoitajat osallistuvat erilaisiin työryhmiin (esim. lasten kuntoutus -työryhmä, pienten lasten hyvinvointiryhmä) ja erilaisiin kokouksiin (esim. HUS-verkostokokous, oppilashuollon kokoukset, terveysaseman henkilökunnan kokoukset).

Äitiysneuvolassa käydään tarkastusohjelman mukaan 10 kertaa, mutta myös useammin. Lastenneuvola tarkastusohjelmaan sisältyy 17 käyntiä 1 viikon–6 vuoden iässä, mutta tarpeen mukaan myös enemmän. Seurantakäynnit vaihtelevat äidin, lapsen ja perheen yksilöllisten tarpeiden mukaan. Tämän lisäksi perhevalmennus vie huomattavasti terveydenhoitajien aikaa. Tarkastusten ja hoitotyön lisäksi työaikaa kuluu puhelinaikoihin ja kirjauksiin. Esimerkiksi akuuttityön läheteiden kirjoittaminen myöhästyttää helposti muita toimenpiteitä. Myös kotikäynnit vievät paljon aikaa. Terveydenhoitajat nostivat esille myös lisääntyneen rokotustarpeen. Esimerkiksi influenssarokotusten ja matkailuun liittyvien rokotusten kysyntä on kasvanut viime vuosina. Vastaanoton lisäksi näitä rokotuksia annetaan myös neuvolassa.

Tämän lisäksi erikoissairaanhoidon rakenteelliset muutokset vaikuttavat äitiys- ja lastenneuvolan työmäärään ja muun muassa odottavien äitien raskausdiabeteksen seuranta ja hoito on siirtynyt erikoissairaanhoidolta perusterveydenhuollon, ja näin myös äitiysneuvolan, vastuulle. Myös varhaisen kotiutuksen korostuminen on lisännyt neuvolaan kohdistettuja yhteydenottoja.

⁵ Klemetti Reija & Hakulinen-Viitanen Tuovi (toim.) (2013) Äitiysneuvolaopas. Suosituksia äitiysneuvolatoimintaan Opas 29/2013. Terveyden ja hyvinvoinnin laitos.

⁶ Neuvolatoiminta, koulu- ja opiskeluterveydenhuolto sekä ehkäisevä suun terveydenhuolto. Asetuksen (380/2009, uusi numero 338/2011) perustelut ja soveltamisohjeet. (2009) Julkaisuja 20. Helsinki: Sosiaali- ja terveysministeriö.

Alla olevissa taulukoissa on esitetty äitiysneuvolaan sisäänkirjoitetut, sekä Mediatrista saadut lastenneuvolan asiakas- ja käyntimäärät.

Taulukko 13. Äitiysneuvolaan sisäänkirjoitetut raskaana olevat äidit.

Vuosi	Sisäänkirjoitetut
2008	78
2009	70
2010	75
2011	77
2012	69
2013	68
2014	86

Lähde: Terveystieteiden tutkimuskeskuksen kirjasto

Taulukko 14. Lastenneuvolan asiakkaat ja käynnit 2012–2014 (terveydenhoitajat)

ASIAKKAAT						
Lastenneuvola	2012	2013	2014	2014 Vain kauniaislaiset asiakkaat	2014 Hoitopaikan vaihtaneita Kauniaisiin	2014 Hoitopaikan vaihtaneita Kauniaisiin %
ASIAKKAAT	687	658	786	715	71	9,0
KÄYNNIT	1825	1714	1945	1792	153	7,8

Lähde: Mediatri-potilastietojärjestelmä

Fysioterapia

Myös fysioterapian osalta asiakasmäärät ovat nousseet vuonna 2014, mutta vastaavasti kävijämäärät ovat laskeneet. Yhteensä yksilöterapiaan kirjautui 630 asiakasta, joista 27 eli n. 4 % oli hoitopaikan vaihtajia. Käyntejä oli yhteensä 2827, joista 89:ssä eli n. 3 %:ssa asiakkaana oli hoitopaikan vaihtaja.

Taulukko 15. Fysioterapian asiakkaat ja käynnit 2014

Palvelumuoto	ASIAKKAAT			KÄYNNIT		
	2012	2013	2014	2012	2013	2014
Yksilöfysioterapia	506	563	630	2870	3050	2827
Apuvälinepalvelu	256	240	249	401	348	380
Apuvälinekäynnit	156	125	159	199	152	199

Lähde: Mediatri-potilastietojärjestelmä

Keskimääräinen fysioterapian käyntimäärä asiakkaalle oli 4,5. Käyntimäärät ovat nousseet varsinkin 0–6-vuotiaiden lasten ikäluokissa. Vuonna 2013 asiakkaita oli 12 ja käyntejä 46 kun taas vuonna 2014 asiakkaita oli 18 ja käyntejä 99. Sen sijaan käyntimäärät ovat laskeneet yli 75-vuotiaiden keskuudessa. Vuonna 2013 asiakkaita oli 159 ja käyntejä 1426 kun taas vuonna 2014 asiakkaita oli 149 ja käyntejä 996. Keskimääräiset yli 75-vuotiaiden asiakkaiden käyntimäärät ovat siis laskeneet 8,9:stä käynnistä 6,7:n käyntiin.

Taulukko 16. Yksilöfysioterapian käynti/asiakas ikäryhmittäin 2014.

Ikäryhmä	ASIAKKAAT	KÄYNNIT	KÄYNTI/ASIAKAS
0-6	18	99	5,5
0-18	81	312	3,9
19-64	234	698	3,0
yli 65-vuotiaat	312	1790	5,7
yli 75-vuotiaat	149	996	6,7
Yhteensä	630	2827	4,5

Lähde: Mediatri-potilastietojärjestelmä

Terveyskeskuksen fysioterapiaryhmiin osallistui 113 asiakasta, joilla oli yhteensä 829 käyntiä. TULE-ryhmissä asiakkaita oli 5–10 ja ne kokoontuivat viisi kertaa keväisin ja syksyisin. VOIMA-ryhmissä asiakkaita oli kahdeksan ja ne kokoontuivat kevät- ja syyskaudella noin kerran viikossa. Ryhmien lisäksi tarjotaan vapaaharjoittelumahdollisuutta yhteensä kahdeksan ja puolituntia viikossa.

Suun terveydenhuolto

Vuonna 2014 suun terveydenhuollon palveluihin kirjautui 4 116 asiakasta, joilla oli yhteensä 11 820 käyntiä. Terveysaseman vaihtajia oli asiakkaista 176 henkilöä. Yhteensä lähikuntalaisilla (sisältää hoitopaikan vaihtajien lisäksi maksusitoumuskäynnit ja päivystyspotilaat) oli 506 käyntiä, mikä on korkea nousu verrattuna vuoden 2013 lähikuntalaisten käyntimäärään, joka oli 169.

Taulukko 17. Suun terveydenhuollon asiakkaat ja käynnit 2013–2014.

	2013	2014
ASIAKKAAT	3822	4116
KÄYNNIT	10615	11820
Kauniaislaiset	10398	11261
Lähikunta*	169	506
Lähikuntalaisten käynnit kaikista %	1,6	4,3
*sisältää hoitopaikan vaihtajien (176 asiakasta) lisäksi maksusitoumuspotilaita kunnista ja päivystyspotilaita kunnista		

Lähde: Effica-potilastietojärjestelmä

Taulukko 18. Suun terveydenhuollon asiakkaat ja käynnit ikäryhmittäin 2013–2014.

	2013			2014		
	ASIAKKAAT	KÄYNNIT	KÄYNNIT/ ASIAKAS	ASIAKKAAT	KÄYNNIT	KÄYNNIT/ ASIAKAS
0-5	288	339	1,2	288	359	1,2
6-18	1293	3404	2,6	1417	3756	2,7
19-44	767	1926	2,5	832	2229	2,7
45-64	791	2394	3,0	809	2547	3,1
65-74	362	1314	3,6	417	1607	3,9
yli 75-vuotiaat	321	1238	3,9	353	1322	3,7
Yht.	3822	10615	2,8	4116	11820	2,9

Lähde: Effica-potilastietojärjestelmä